

Tribuna

Xavier Serra i Besalú. Professor de filosofia a l'Institut Carles Rahola (Girona) @xserra

El Punt Avui, 10/10/19

Tots controlats?

Tres lletres vermelles, “TED”: deuen conèixer aquestes miniconferències, d'un màxim de 18 minuts, que trobem a internet. Tenen una gran potència: els ponents hi expressen obertament el seu saber de manera innovadora i atractiva. I són fidels al lema TED: “idees que val la pena difondre”. En disposem de milers de sessions, amb una audiència que supera els 500 milions d'usuaris i més de mil milions de reproduccions.

AHIR VAIG REVISAR els deu minutets de la periodista Marta Peirano a: *Per què em vigilen, si jo no soc ningú?* (2015). Quasi 2,5 milions l'hem vist: una ponència impactant. Amb la xarxa digital se sap tot –absolutament tot– el que posem al núvol però també el que fem pels carrers o quan, senzillament, actuem com a humans. La solució d'aquesta experta en encriptació és “posar cortines a casa”, i arreu, gràcies –per exemple– a TOR (acrònim de The Onion Router: “l'encaminador Ceba”, en català), un programari lliure per navegar anònimament. Suggereix que amaguem la

identitat, la ubicació i el tràfic d'internet als programes de vigilància o monitoratge. Tot i que, amb TOR, també provoquen policies i xafarders, addictes a “controlar-nos”, a fixar-s'hi encara més, no els sembla?

ESTÀ BÉ QUE LA UNIÓ EUROPEA hagi emès un reglament (Regulació 2016/679) sobre la protecció de les persones físiques i llurs dades personals, però, ¿n'hi ha prou? I, sobretot, filosòficament, ¿com analitzar-ho, tot plegat? Aquesta qüestió la tractaran tres-cents batxillers a la propera *Jornada de filosofia de Girona* (filoara.cat/jf), el 13 de desembre, a la UdG i a l'Institut Vicens Vives. El títol és clar i actual: *La societat del control*. No es limitaran a considerar els precedents –com Plató o els diversos absolutismes fins als serveis secrets de feixistes i comunistes– sinó que també ho aplicaran en psicologia contemporània. Si vostè és fan de la sèrie britànica *Black Mirror* en recordarà episodis com l'inoblidable *Arkangel* (4a temporada): no ens comportem de la mateixa manera quan sabem

que ens vigilen, com experimenten adolescents i lladres: hi ha tant a debatre!

ELS JOVES GIRONINS TREBALLARAN de valent: cal comprendre les dimensions d'aquesta nova alienació, ben superior a la simple “servitud voluntària” (La Boétie). No ens oblidem dels fonaments filosòfics rere conceptes com el “panòptic” (Bentham), el “Big Brother” (Orwell) o les “societats de control” (Deleuze). Preguntar-li per això a la meua “Alexa”, darrerament, em fa fins i tot angúnia. “Vigilar” és, a vegades, mirar des de més amunt per imposar normes estètiques, ideològiques, etc., però potser s'obre també una esperança: pot donar més vibració a les nostres vides, un creixement experiencial menys limitat que en el passat, sempre que se sigui “bona persona”. De fet, darrerament “saludo” a les videocàmeres de vigilància que detecto: per què no? Possiblement no existeixin “solucions”; ara bé, si els joves hi reflexionen assenyadament, ja hem fet un pas endavant.